

Tanım - Tenfiz'in Esas Şartları:

1- Kararın verildiği ülke ile Türkiye arasında mütekabiliyet bulunmalıdır. Bu şart tenfiz için aranır, tanıma için gerekli değildir. Bu mütekabiliyet, fiili - hukuki veya sözleşmesel olabilir. Bu hallerden birinin olması tenfiz için yeterlidir. Mahkemeler bu şartın gerçekleşip gerçekleşmediğini kendileri araştırır.

2- Karar Türk mahkemelerinin münhasır yetkisine giren bir konuda verilmiş olmamalı ve yabancı mahkeme kendisini aşırı yetki teşkil edecek surette yetkili görmüş olmamalıdır. Türk hukukunda yalnızca tapınmazların aynına ilişkin davalarda Türk mahkemeleri münhasır yetkilidir.

3- Karar Türk Kamu Düzeni'ne aykırı olmamalıdır. Bu durumu hâkim takdir edecektir.

4- Karar davalının savunma haklarına riayet edilerek verilmiş olmalıdır. Davalının mahkeme de temsil edilmemiş veya gıyabında hüküm verilmiş olduğu durumlarda ve davalı taraf bunu itiraz olarak ileri sürerse tenfiz talebi mahkeme tarafından reddedilir. Yargılamada davalı kendi iradesiyle savunma hakkını kullanmamışsa daha sonra tenfiz'in reddini isteyemez.

Tanım ve Tenfize Engel Diğer Sebepler:

1- Yabancı mahkeme kararı, karar verildikten sonra tamamen veya kısmen yerine getirilmişse tanıma ve tenfize konu olamaz.

2- Yabancı mahkeme kararının yerine getirilmesini engelleyen hukuki bir sebebin ortaya çıkması da tanıma ve tenfize engeldir.

3- Yabancı mahkeme kararının verildiği ülke hukukunda icraya ilişkin bir zamanasımı süresi söz konusu ise ve bu süre içinde tenfiz talep edilmezse mahkeme kararı vaskını yitirebilir. İnşai kararlar bakımından süre söz konusu değildir.

TAKKİM

Günümüzde milletlerarası karakterli ticari uyuşmazlıkların en yaygın çözüm yolu TAHKİM'dir. Tahkim, milli ve milletlerarası düzenlemelere göre tarafların serbest iradesine istinat eden bir yargılama usulüdür. Buna göre taraflar davalarını gözecek hakem veya hakemleri, tahkim yerini ve uygulanacak hukuku serbestçe belirleyebilirler. Tarafların üzerinde sulh olabileceği, tasarrufta bulunabileceği konular tahkime götürülebilir. Tahkimde ihtilafı çözen şahıs, devletlerin hakimleri gibi resmi sıfat taşımayan sivil kişilerdir. Bu kişiler tarafından ihtilaf nihai olarak çözümlenir. Hakem ihtilafı çözer ve meseleden elini çeker. Milletlerarası tahkim prosedürleri sıratlı ve kabuk oldukları için ayrıca daha fazla güven duyulup - emniyetli olduğuna inanıldığı için uluslararası alanda ticaret ve ekonomi aktörleri tarafından daha fazla tercih edilmektedir. Milletlerarası tahkimde hakem, usul ve maddi hukuk kurallarıyla sıkı sıkıya bağlı değildir.

Türkiye'de ve dünyada tahkim yapısal olarak ikiye ayrılır: Kurumsal ve Ad-Hoc Tahkim

Kurumsal Tahkim: Kurumsal tahkim bünyesinde bir teşkilat, sekreteryaya ve iletişim sistemleri olan kurumsallaşmış bir tahkim türüdür. Kurumsal olduğu için ve tahkim prosedürünün tüm yönleri önceden çok detaylı şekilde kurullarla düzenlendiği için uluslararası ticaret camiası tarafından tercih edilir. Ticaret aktörleri kurumsal tahkimin kurallarını bilir. Bu durum kendileri açısından çok büyük bir güven sağlar.

Ad-Hoc Tahkim (Arizi): Tahkim prosedürlerinin tamamen tarafların bizzatini kendilerinin kaleme aldığı veya atıfta bulunduğu muayyen kural yada yasalara istinaden hakemlerin kontrolünde cereyan ettiği tahkim türüdür. Belirsiz ve gecicidir. Teşkilatı ve sekreteryası olmadığı için çok zor toplanır. Davaya bitince de ortada hiçbir şey kalmaz.